

Sygn. akt II CSK 97/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku P.S.  
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w Ł.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2018 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powoda  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł.  
z dnia 28 lipca 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,  
zmienionego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Ł.  
z dnia 1 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokatowi T.W. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w Ł.) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o podatek od towarów i usług należny od tego rodzaju czynności tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

## UZASADNIENIE

Powód P.S. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w Ł. zadośćuczynienia w kwocie 1.647.015,89 zł z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych wynikających z członkostwa w pozwanej Spółdzielni. Naruszenie upatrywał w wieloletnim pozbawieniu go praw członkowskich, mimo że jego wykluczenie ze spółdzielni zostało ostatecznie podważone wyrokiem sądowym wydanym w 2007 r. Powód wskazywał, że pozwana uniemożliwiała mu wykonywania praw członkowskich, w szczególności czynnego i biernego prawa wyborczego do organów spółdzielni, poniżała go w czasie zebrań członków wskazując na jego wykluczenie; naruszeniem jego dóbr osobistych było też zamieszczenie w dokumentach spółdzielni, w tym w książeczkach opłat i drukach wpłat adnotacji o jego wykluczeniu z grona członków spółdzielni, co miało narażać go na negatywne komentarze ze strony osób trzecich.

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 27 października 2016 r. uwzględnił częściowo powództwo, zasądając na rzecz powoda zadośćuczynienie w kwocie 20 000 zł. Sąd uznał, że naruszenie godności powoda w czasie zebrań spółdzielców było bezsporne i bezprawne. W pozostałym zakresie powództwo oddalił, uznając m. in., że skróty na drukach wpłat były sporządzone w taki sposób, iż niewiarygodne są twierdzenia powoda, jakoby powodowały zainteresowanie i komentarze innych osób statusem powoda wobec spółdzielni.

Sąd Apelacyjny w Ł. wyrokiem z dnia 28 lipca 2017 r., wydanym po rozpatrzeniu sprawy na skutek apelacji obu stron, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił powództwo w całości. Podzielił zarzuty pozwanej, że ustalenia faktyczne dotyczące naruszeń praw spółdzielczych powoda na zgromadzeniach spółdzielni nie zostały przez niego wykazane, chociaż były sporne. Sąd ten negatywnie ustosunkował się do uznania członkostwa w spółdzielni za osobny rodzaj dobra osobistego, a żądania powoda rozpatrywał oceniając je w kategoriach ewentualnego naruszenia przez pozwaną jego godności, czego nie stwierdził.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie art. 23 k.c., art. 6 k.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części, tj. w zakresie, w jakim na skutek apelacji strony pozwanej zmieniono zaskarżony wyrok przez oddalenie powództwa; w zakresie oddalającym apelację powoda oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach. We wnioskach domagał się uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i nie obejmuje merytorycznego rozpatrywania skargi kasacyjnej. W razie stwierdzenia, że występuje co najmniej jedna z tych przesłanek, zachodzą podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi wystąpieniem przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny nie przeprowadził analizy całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dokonał błędnej interpretacji uzasadnienia Sądu Okręgowego, a także błędnie przyjął, że prawo zrzeczania się i członkostwa nie należą do katalogu dóbr osobistych.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie, ponieważ bez wątpienia miały miejsce uchybienia, na które powołuje się skarżący

i jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ.), a wydane orzeczenie jest - na skutek stwierdzonego naruszenia - oczywiście błędne. Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie potwierdza stanowiska o oczywistej zasadności wniesionego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Sąd Apelacyjny uznał, że fakty, które Sąd pierwszej instancji uznał za bezsporne - w istocie były sporne i nie zostały udowodnione, a zeznania powoda o tych faktach ocenił jako niewiarygodne; zgodził się natomiast z poglądem Sądu Okręgowego, że skrótowe adnotacje w książeczkach opłat były niezrozumiałe dla osoba trzecich. Ocena materiału dowodowego dokonana przez ten Sąd nie może stanowić przedmiotu zarzutów kasacyjnych (art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c.), ani - tym bardziej - uzasadniać twierdzeń o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Z kolei argumenty skarżącego, dotyczące wadliwego poglądu Sądu Apelacyjnego o braku podstaw uznania członkostwa w spółdzielni za dobro osobiste, nie mogą być w ogóle rozważane, skoro okoliczności faktyczne sprawy nie zawierają ustaleń, które mogłyby uzasadniać potrzebę takich rozważań.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej powoda do merytorycznego rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że nie stanowi odpowiedzi na skargę kasacyjną pismo procesowe wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności. W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 k.p.c. w zw. art. 398<sup>7</sup> § 1 k.p.c.) (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003, nr 9, poz. 120; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r.,

IV CKN 113/01, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2014 r., III SK 38/13, nie publ.).

Orzeczenie o kosztach pełnomocnika procesowego świadczącego powodowi pomoc prawną z urzędu w postępowaniu kasacyjnym uzasadnia § 4 ust. 1 i 3 oraz § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016, poz. 1714 ze zm.).

jw

ał